

ЛЕМ.ФМ+

ПАНРУСІНСЬКИЙ ТЫЖДЕННИК № 15 27.06-03.07.2016

WWW.LEM.FM

***) Erklärung der Abkürzungen.** A = Postauftrag, E = Einschreiben, Pn = Päckchen, Wert = Wert, Zk = Zahlkarte.
PAnw = Postanweisung, Pkt = Paket, Pn = Päckchen, Wert = Wert, Zk = Zahlkarte.

Der Absender auszufüllen.

Einlieferungszettel

Gegenstand: przedmiot: *) Brief list *) Nr. 7

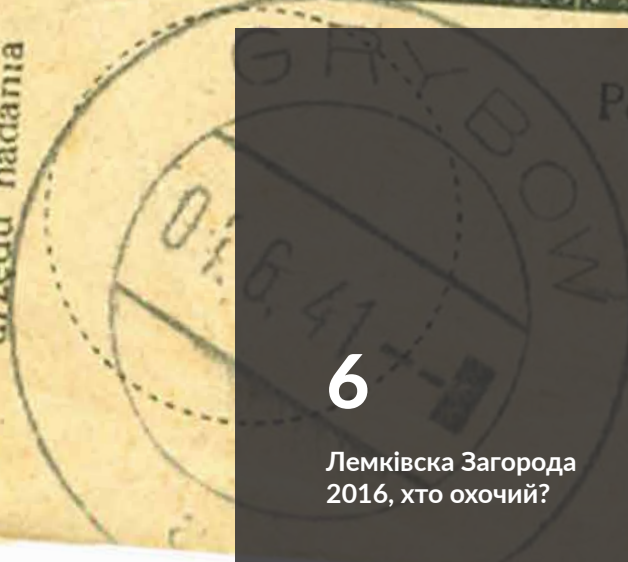
Nachnahme Pobrание	Zl	Gr	Gewicht: waga:	kg	g

Wert oder Betrag: wartość: 50 Zl — Gr

Empfänger: Odbiorca: Huskyskark alba

Bestimmungs-ort: Miejsce przeznaczenia: Auischmitz

Aufgabestempel Datownik urzedu nadania

Аушвіц

6

Лемківска Загорода 2016, хто охочий?

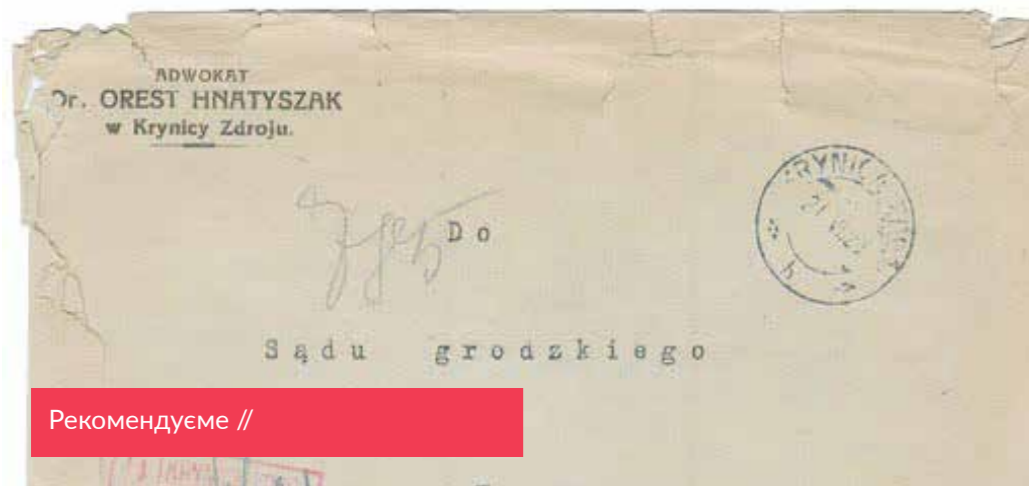
12

Святочне закінчя Studium Carpato-Ruthenorum 2016

20

Камінь філософів

Зміст

22

Номери: 3.607 і 45.140 / Аушвіц

Юрій Дембський – кустош Державного Музею Аушвіц-Біркенау, позібрав біограми юристів, котры повязаны были професійні з польськыма правничыма інституціями, судами ци приватныма канцелярыями...

4

В бібліотеці стрітили ся Лемкы, Полякы, Латвійці, Литовці, Норвегы і Бельгы

6

Лемківска Загорода 2016, хто охочий?

8

Пікнік Руской Бурсы

10

Таблиця в Меджелабірцях

11

Панихіда в памят русиньскых будителів Александра Духновича і Александра Павловича

12

Святочне закінчіння *Studium Carpatorum Ruthenorum 2016*

14

Руцане ся стрітнуть уж по 26-ый раз

16

Світ під Кычером 2016

19

Марка – на своїм

20

Камінь філософів

30

Скоропис

Редакция:

Шефредактор:
Демко Трохановскій,
технічний редактор:
Наталія Малецька-Новак,
члены редакції:
Богдан Гамбаль,
Севериян Косовскій,
Петро Медвідь,
Павел Малецькій.

Редакция

Томаш Масарик, філософ, педагог і перший президент меджевоєнной Чехословацкой Республики, в котрій находила ся і Підкарпатска Русь, выповіл колиси такы слова: «Демокрацию уж маме, тепер нам треба даякых демократів». Перед того рода проблемом станула певно каждая держава, котра або тільки што явила ся на мапі світа, принявшы такой систем, або освободила ся спід чужой окупації – так в сенсі зміны границ, як і політичного поневоління тоталітарных режимів.

На знімці шефредактор тыжденика
Демко Трохановскій.

Того рода преображіння виділи сме в Европі, зачынаючи од 1989 р., коли по діянях в 80. роках ХХ ст. славной «Солідарности» комуністичны власти в Польщы сіли до єдного округлого стола з опозиційом. При стремліню польского соспільства ґу демокрації, важным елементом тых бесід был економічний фон – комунізм падал не лем з причины страйків і активности мас люди, котры мали го дост, але і з того, же спровофануваны Совітськым Союзом і його сателітами великы ідеї, жебы вшиткы были собі рівны (значыт так само бідны, окрем узкой еліты партийных апаратчыків і їх сторонників) – не вышла.

Як видиме по европейскых примірах, капіталізм і демокрация ідут в парі, бо выражают собом свободу думаня, вибераня і рішаня, але не каждая держава мусит, або хоче прийняти одраз оба. Возме-ле декотры азиатскы соспільности, котры од віків виробленом традиційом, може днес з нашого пункту пізріня уж дакус архаїчном, лучат зо собом свобідний рынок з меньше, або барже твердом руком цисаря, партії, ци буд-кого, хто бы там мал рядити. Кед бы-м мал даяк по свойому тото описати, то певно бы-м пішол в дашто так: грошів май кілька хочеш, зарабляй, збогачай ся, але сід тихо і думай так як наш цисар, або наша партия. Ту іщы єдно – хоц Совітскій Союз вштурял свої пальці і в Азії, тверда

рука ряджыня тамтыма обшырями здає ся быти в них вписана, но, може з малыма вынятками, котры видно в Японії і засмотреній в ЗША Полудньовій Корей. Але і так, вшиткы же од европейскых вартости ріжнит етос працы, підхід до смерти, родины і вельо інчых. Словом, може в Азії сопоставліня капіталізму з демокраціём не єст обовязкове, но на европейскым ґрунті не барз виджу таке вибераня. Недавний брекзіт кус ослабил віру в европейскы вартости, але іщы долго на нашым континенті не выйде подібне до хінського получіння свобідного рынку з єдином і правильно думачом партиём, што сідит в столиці.

Чи напевно? Признам ся, же іщы недавно думал єм, же выйти з Евросоюза никому до головы на приде. А пришло – і то скорше, як бы дахто міг подумати. То може іщы раз буду в блудным думаню – ци мож розділити в Европі капіталізм і демокрацию? Най капіталізм буде обовязковий, але демокрация – як хто хоче! А я мал бы-м уж першых кандидатів, котры розвивают такой модель недалеко нас.

Уж черт столітя подібны до хінських розвязаня існуют на Україні. Грошы – Твоя справа, думаня – по стороні Кыйова. Повісте, же впер єм ся на тоту державу. Ні, то не так. Кыїв мригат очком, організуючы «округлий стіл» на русиньскы темы, а просит до нього пропагаторів сталіновскых ідей, менуючых ся професорами. Русиньство (а навет неорусиньство) то фурт Москва, рублі, сепаратизм, дестабілізация, дезінтеґрация, нарушаня територіяльной єдности державы і мож бы ту писати нескінчено. Кед бы-м я в так описане повірил, то істо было бы-м ся боял тых Русинів.

Капіталістично-недемократичний мікс на Україні іде непрестанно. Кыївскы науковці, подібні як такой перед стома роками Комінтерн, потвердили же неє жадных науковых основ, жебы вызнати Русинів народом. Ци єст іщы дашто подібне? Не знам, але по тым, як комуністы в 1989 р. Сіли до округлого стола з «Солідарністю», комуна неодола ся розсыпала. Тепер до округлых столів зачынат просити Україна... •

В бібліотеці стрітили ся Лемкы, Полякы, Латвійці, Литовці, Норвеґы і Бельґы

Наталія Малецка-Новак
natalia@lem.fm

Бібліотека місцьом стріч вельох культур, тот концепт з успіхом од вельох років выполнят Містецка Бібліотека ім. С. Габриеля в Горлицях, а в минулу середу, 15. червця/юнія т.р., свою діяльніст в тій обшыри представники бібліотеки зреферували вельокультуровій делегації з програму Еразмус+. До участи в стрічы запрошена была тіж Бібліотека Руской Бурсы, як ключовий партнер в єднім з проєктів горлицькой бібліотеки, а при тым репрезентант лемківской етнічної меншыны.

В склад гостів вошли представники Фондациі Розвитку Інформаційного Соспільства (Польща), Литовской Народовой Бібліотеки, працівники Центру Інформаційных Культуральных Системів з Латвії, Регіональної Бібліотеки в Оплянд з Норвеґії та Фондациі Читаня і Писаня з Голяндії та Бельґії. Працівники

Містецкой Бібліотеки в Горлицях оповідали про діяня остатніх років, яких цілю было выпрацуваня такого моделю бібліотеки, жебы была она місцьом, яке інтеґрує місцеву ріжнорідну вельокультурову соспільніст при схоснуваню того, што ріжны группы маюот до заоферуваня.

Зосереджено ся головні на проєкті пн. *Регіоналії* – його задачом было опрацувати і удоступнити унікальны публикації, яких неє в бібліотеках, а доступны сут в меншынових стоваришнях. До того проєкту было запрошене Стоваришыня Руска Бурса зо своєюм бібліотечном колекцієм. Влони вшыткы бурсяны книжки были скаталоґуваны і опрацуваны в зовнішнім системі публичной бібліотеки пн. СОВА2 і сут тепер доступны в інтернетовым каталоґу горлицькой бібліотеки. Завдякы тому, книжку, яка находит ся в бурсяній бібліотеці, мож

« Представник Руской Бурсы оповіл про досвідчыня звязаны зо спільным проєктом *Регіоналії*, а в звязку з великым заінтересуванюм заграничных делеґатів – тіж про інчу діяльніст Стоваришыня і русиньску меншыну »

На знимках участники студийной стрічы з проєкту пн. *Daily innovators and daily educators in the libraries*, яка проходила в Містецкій Бібліотеці в Горлицях 15. червця/юнія 2016 р., фот. Бартомеї Келтыка.

пожычыти і через містецку бібліотеку (о першым таким выпожычыню писали сме на портали lem.fm). Перша част проєкту – введіня книжок в зовнішній, окремый од бурсяного систем, прошла успішні, а друга част, т.є. выпожычыня, проходит фурт, бо хоц теоретичні проєкт уж ся скінчыл, то в практиці выґлядат тото так, же обі бібліотеки добесідували ся, же книжки будут удоступняны, покля єст така потреба і заінтересуваня. А і єдно, і друге єст, бо час-до-часу выпожычаных єст по пару публикацій з бурсяной бібліотеки, в котрій наґромаджено уж соткы книжок про русиньску історію, культуру, язык, єст вельо публикацій з обшыри соціолоґії, етноґрафії, сут періодикы, а в звязку зо спілпрацом з осередками

з Пряшівской ци Підкарпатской Руси, в бурсяній колекції находит ся вельо найновшых публикацій, печатаных гын, т.є. тяжко доступных в інчых обставинах.

Представник Руской Бурсы оповіл про досвідчыня звязаны зо спільным проєктом *Регіоналії*, а в звязку з великым заінтересуванюм заграничных делеґатів – тіж про інчу діяльніст Стоваришыня і русиньску меншыну. Візита медженародовой делегації была частью більшого, тырваючого три рокы, проєкту пн. *Daily innovators and daily educators in the libraries*, реалізуваного Фондациєм Розвитку Інформаційного Соспільства. Його цілю – піднести компетенції та вымінити досвідчыня і думкы медже бібліотекарями з Ев-

ропы. Гости з Латвії, Литвы, Норвеґії, Голяндії та Бельґії приїхали до Горлиц, жебы дознати ся, як выґлядат выпрацуваня через Містецку Бібліотеку спілпраца медже публичном інституцієм і організациями діючыма про меншыны.

По спомненых презентаціях і выступлінях вшыткы участники стрічы взяли участ в варштатах, яких цілю было выпрацувати універсальны внескы, тыкаючы роботы в вельокультуровым середовиску, што в сучасных обставинах, в яких находит ся Европа, здає ся быти необхідным. Вчыня толеранції, одкрытости на одмінніст другого чловека та інтеґрація з середовиском єст конечна до мирного жытя вшыткых жытелів даной обшыри. •

Лемківська Загорода 2016, ХТО ОХОЧИЙ?

Того рока уж третій раз буде мож задармо провести част вакаційного часу і взяти участь в таборі Стваришыня Руска Бурса пн. Як жыли нашы предкы?, якій буде проходил традиційні в Лемківській Едукаційній Загороді в Гладышові.

Табір буде проходил в днях 13.-18. липця 2016 р. в під оком кваліфікованых інструкторів і опікунів: Данути і Ваня Дзюбинів та Варвары Дуць.

Вчас табору ведены будут варштаты традиційного ремесла і лемківскых звыків. В програмі варштатів находят ся:

- газдівскы роботы: кошыня, молочыня, молотя зерна,
- традиційне ремесло: робліня гонтів, кычок, лыжок,
- обрабляня лену, волны, пряджыня, тканя полотна,
- робліня мотузів,
- лемківске ідло: печыня хліба, вырабляня масла, огріваня сыра, варіяня страв.

Додатково, буде наука лемківской бесіды, історії, звыків, співу. Буде тіж змога походити по околици, звидіти церкви, посідити і поспівати при ватрі. Занятя ведены будут по лемківскы.

Табір єст цілком дармовий. Організаторы забезпечают спаня, выживліня, опіку та вшыткы варштаты. Участники прошены сут о доіханя на свій кошт.

Знимкы з I і II табора мож обізнити на нашым сайті www.lem.fm •

Наталія Малецка-Новак
natalia@lem.fm

Для заінтересуваных табором подаєме контактовы номеры телефонів: 513 011 863, 18 351 00 50 – Данута і Ваньо Дзюбина

Пікнік Руской Бурсы

Наталія Малецка-Новак
natalia@lem.fm

Долгожданий, плянуваний, а пак широко заповіданий пікнік Руской Бурсы успішні прошол в минулу суботу, 18. червця/юнія т.р. На спільне святкування і радування ся з нагоды двох ювілеїв – 25-ліття реактивації Стоваришыня Руска Бурса і 5-ліття радия ЛЕМ.фм, пришла велика громада люди, а своєю присутністю угонорували нас барз почестны і заслужены для Лемків особливости.

Приїхали потишыти ся разом з нами м.ін. найвыдатнійший лемківскій композитор Маестро Ярослав Трохановскій, гоноровий член Стоваришыня Руска Бурса, та вельолітній лемківскій діяч і поета – Павел Стефановскій, долголітній ведучий Русиньского Демократичного Кругу Лемків «Господар», якого бюро містило ся в єднім з поміщень Руской Бурсы. Серед гостів были тіж першы бурсаки – тоты, што підняли ся труду реактивації Стоваришыня, долголітні ведучы Стоваришыня – Йоан Квока і Богдан Гамбаль, вельолітня заступця ведучого др габ. Олена Дуць-Файфер, ведучий Стоваришыня Лемків Андрий Копча. Были тіж гості з другой страны границы, а серед них Петро Мікула, староста села Біловежа, русиньскій діяч, член Русиньской Оброды на Словації і выдатний театральний режысер молодого покоління Стано Білий. Не бракло тіж локальных власти найвышого щабля – бургомайстра міста Горлиці – Рафала Куклі, і старосты горлицкого повіту – Кароля Гурского.

Офіційна част, яка зачала ся о 16.00 год., попереджена была розрывково-едукаційныма активностями для діти – наймолодшых выхованків Руской Бурсы, для котрых Стоваришыня пару раз до рока рыхтує ріжны події. Перемовліня зачал Павел Малецкій, теперішній

ведучий СРБ, якій покус приближыл початкы реактивуваного Стоваришыня, бесідувал о його товдышніх задачах, о тых котры сут продолжаны дотепер і о новых обшырях діянь. Хоц для організаторів найважнійшым была спільна стріча, то приемным елементом было отриманя од симпатиків СРБ дарунків, як символ узнання для цілой його работы. Ведучий Містной Організації Русиньской Оброды на Словації Петро Мікула офірувал до Ізбы Памяти два великы портреты русиньскых будителів – А. Духновича та А. Павловича. Найдут они своє почестне місце попри лемківскым учителю – І. Русенку. Бібліотека Руской Бурсы збогатила ся о пару интересуючых книжок, альбомів, а навет о фільм і почестну грамоту.

Наступна част, хоц плянувана на свіжым повітрі, на спеціальні до того зрыхтуваній сцені, мусіла перенести ся до середини будинку. Коротко ліуючий дощ барже настрашыл вшиткых, як фактичні пошкодил в стрічы. З єдного боку шкода, же сцена не была докінця схоснувана, не вшиткы помістили ся тіж в головній сали – вельо обзерало стоячы в корытарі, сусідній сали, ачий зо двора, але – з другого боку – добрі, же хмары пригнали вшиткых хоц на хвилю до середини. Была то нагода, жебы пообзерати нову експозицію, о яку збогатила ся Руска Бурса, а то архівальны знимкы Лемків з часу меджевойня, авторства Р. Райнфуса, якы передал Музей Народного Будівництва в Саноку. Велькоформатовы знимкы з лицами наших предків на долший час загостили до бурсы і напевно каждому, хто ся ім призрит, останут в памяті. Декотры з них бавлят, смішат, декотры застаналяют, зворушают, часом смутят – выкликують емоції, бо і тоты емоції

«[...] мало коли і мало де мож посідити сой в так приемній, свобідній атмосфері посеред люди, котрых ништо до ничого не примушат і ништо на никого волком не смотрит. Можна? Руска Бурса наступний раз доводит, же можна.»

аж кыплят зо знимок. Видно спрацуваных, застараных, але, здає ся, щестливых люди. Видно тіж, же не каждый был рад з того, же го фотографували...

З фотографування не робила сой нич, ведена Андриєм Трохановскым, бурсяня Терочка, вправлена уж в сценічне жытя. Хоц в неполным складі, але з вынятковом певністю і енергієм заспівали для нас. Симпатичным акцентом было запрошыня до остатньої співанкы вшиткых присутных на стрічы осіб, якы од початку были, або дале сут заангажуваны в діяльніст ансамблю, а то: Галину і Андрия Малецкых, якы основали ансамбль з парулітніх Лемчаток, даючы основу для пізнійшых успіхів ансамблю, Павла Малецкого, Сусанну Яру, Мирослава Пелехача і Варвару Дуць.

Пак сцену зачарувала і очарувала слухачів артистка Сусанна Яра. Є так за каждым разом, коли Сусанна выступує для бурсяной публіки і певно все уж так остане. З каждым выступом Сусанна заскакує дачым інчым, а то надзвычайном вражливостю выконаня співанкы, а то непокірністю гушель, ци перфекційным дополнюваньом ся з акомпаніючыма

клявішами. В тій ролі незмінні віртуозерско Павел Гараньчык. Але, так на правду, то вельо не чуло ся сполненыма їхнім выступом – был о пару раз за которкій. :)

Довершыньом артистичной части был выступ легенды нашой співанкы – Маріі Мачошковой. І хоц бы-м хтіла ся про тото розписувати, то выпередил ня уж редакційний колега Богдан Гамбаль. Так він, як і вшиткы пристуны, были захоплены можлистю почутя наживо, так зблизка, того голосу, котрий запамятал ся на все, коли в дітиньстві в недільны допрудня слухало ся, хотячы ци не хотячы, бабине радийо. Дахто повіст, же то натігане, але як пояснити праві-же овацію на стоячо, коли артистка допіро лем вошла на сцену?

Ци выпадат писати дашто про неофіційну част? Но хыбаль лем тільки, же мало коли і мало де мож посідити сой в так приемній, свобідній атмосфері посеред люди, котрых ништо до ничого не примушат і ништо на никого волком не смотрит. Можна? Руска Бурса наступний раз доводит, же можна. ●

На знімці ансамбль Руской Бурсы Терочка перед выступом в час пікніку, фот. Демко Новак.

Таблиця в Меджелабірцях

Богдан Гамбаль
gambal@lem.fm

Вчас 54. річника Фестівалю Культури і Спорту в Меджелабірцях, в п'ятницю 24. червця/юнія, при участі декотрых бывшых участників Світовых Конгресів Русинів была открыта пропаятна таблица, присвячена 25. річници од зорганізуваня першого конгресу.

На таблиці находит ся інскрипция в словацкым, англійцкым і русиньскым языках: «В просторах того будинку в днях 23.-24. марця 1991 р. проходив 1-ый СВІТОВЫЙ КОНГРЕС РУСИНІВ. Світова рада Русинів, Міджілабірці 24.06.2016 р.» Таблицю фундувал бургомайстер міста Меджелабірці – Владислав Вішньовскый. Єст она поміщена над входом до лабірського дому культуры, боком взглядом входу до Музею Модерной Штукы Енді Варголя. Як раз, в тій будові перед двадцет пятьома роками проходил і перший конгрес.

При вході до музею заімпровізувана была невелика сцена, на котрій одбывали ся концерты ріжных русиньскых выконавців, в тым числі медже інчыми таких артистів як Тріо Магуровых, група Лабірчанка, Владислав Сивый, ци Ігор Куцер враз з Emotion Group. ●

Панихіда в памят русиньскых будителів Александра Духновича і Александра Павловича

Богдан Гамбаль
gambal@lem.fm

В селі Біловежа при Бардийові 26. червця/юнія проходил фестивал в чест русиньскых будителів, отців Александра Духновича і Александра Павловича. В програмі была грекокатолицка Служба Божа в храмі, в котрым служыли священниками спомянуты будителі Русинів.

По службі была одслужена і панихіда, в якій споминано вшыткых вмерлых бывшых біловежскых парохів, а особливо Александра Духновича і Александра Павловича.

По літургії, на дворі перед плебаніом, де в 1995 році была вмурувана памятна таблица, присвячена русиньскым будителям, было торжественні зложено квітя, а в імени організаторів події слово выголосил староста села і єдночасно предсідатель кружка Русиньской Оброды на Словації – Петро Мікула. ●

Святочне закінчення *Studium Carpato-Ruthenorum 2016*

Петро Медвідь
petro@lem.fm

В п'ятницю 24-го юна 2016 р. ся святочно закінчив 7-мый річник *Studium Carpato-Ruthenorum*. Міждінародна літня школа русинського языка і культури *Studium Carpato-Ruthenorum 2016* офіційно закінчила ся в пряшівскім пензіоні *Átrium* святочнов рецешійов повязанов з передаваньом сертифікатів про абсолвентів.

Шторічна Міждінародна літня школа русинського языка і культури *Studium Carpato-Ruthenorum* є організована Інштитутом русинського языка і культури Пряшівской універзіты. Од свого початку сертифікат о їй абсолвованю перевзяло 150 штудентів. Того року був сертифікат переданий далшым 21 штудентам, котры были із Словакії, України, Сербії, Булгарії, Канады, Споеных штатів Америки і Аргентіны.

Штуденты окрім лекцій русинського языка, культури, історії і етнографії навщівили почас трьох тыжднів і многы місця на северовыході Словакії ці на Лемковині, котры суть повязаны із Русинами. Могли видіти традичне русинске весіля в селі Курів, посмотрити собі Нікіфорову Криніцю,

ці посмотрити ся до Музею модерного уменя Енді Варгола в Міджілабірцях. Не браковала ани навщівя школярів в Чабинах, котрых навчалным языком на основній школі є русинський язык.

Вже традично почас літньої школы проходили і події, котры суть все одкрыты і про верейность. Окрім святочного одкрытя школы у віторок 14-го юна 2016-го року в Словацькім народнім музею – Музею русинської культуры в Пряшові проходила презентація русинсько-англіцькой приповідковий книжки Михайла Гиряка *В сімдесятий семій країні*. 20-го юна був про штудентів і шыроку публіку приготовлений Літературный вечур під назвов *Смутный клавн, віршы і гітары, або русинська поезія дакус іншак* на Великій сцені Театру Александра Духновіча в Пряшові. В програмі зазвучали віршы русинських авторів Штефана Сухого, Юрка Харитуна, Валерія Купкы, Владіслава Сивого, Кветы Мороховічовой-Цвик і Даніелы Капральной. О музику і спів ся поставрав Владіслав Сивый. Декламовали акторы Театру Александра Духновіча в Пряшові Ігор Латта, Людмила Коз-

менкова, Зузана Ковалчікова, Ладіслав Ладоміряк. Вечур був присвячений недожытым юбілеям русинського маляря Михала Чабалы і визначной русинської писателькы і журналісткы Марії Мальцовской.

На святочнім закінчіню участным приговорила ся доц. ПгДр. Анна Плішкова, ПгД., директорка Інштитуту русинського языка і культури Пряшівской універзіты в Пряшові, проф. Павел Роберт Магочій, котрый спомянув і выштыкых тых, котры фінанчно спонзорськыма дарами помогли ку тому, жебы могла школа і того року zorganizовати ся, і проректорка Пряшівской універзіты в Пряшові доц. ПгДр. Мартіна Кашова, ПгД., котра абсолвентам і передала їх сертифікаты.

Закічіння *Studium Carpato-Ruthenorum 2016*, літньої школы, котра была підпорена і Урядом влады Словацькой републікы в рамках програму *Культура народностных меншынь 2016*, модераторськым словом проводила акторка Театру Александра Духновіча Ярослава Сисакова і о музичный програм ся постарала група *Пайтамше зо Снины*. ●

« Вже традично почас літньої школы проходили і події, котры суть все одкрыты і про верейность »

Фото: А. Зозуляк

Рущане ся стрітнуть уж по 26-ый раз

В днях 1-го аж 3-го юла 2016-го року буде проходити вже 26-ый річник Стрічі родаків села Руське. Організатором той культурно-шпортивно-сполоченської події є Лісосельскогосподарське і урбарське общество фундушів Руське, котре має свій центр в місті Снина.

Головний програм на родаків із Руського, а і навщівників, чекать в суботу 2-го юла. В рамках культурного програму буде мож видіти співацьку групу Старинчанка, співацьку групу Кычера, співацьку групу Зарічанка, но і головным тяглом програму суть выступліня Дуа Мікі і Наталія Петрашовскы і групи Траку. Окрім того навщівниці події можуть од пятніці брати участь і на шпортових змаганнях, припадно святковати тоту стрічу родаків недільнов святон літургійов.

Русиньске село Руське находило ся в окресі Снина. У 1980-ім році было так як і далшы села той области насильно выселене рішаньом комуністичных властей із причіны будованя водной

перегороды Старина, котра засобуе водов на питя северовыход Словакії. Офіціально заникло у 1981-ім році.

Першыи писемный документ о тім днесь вже неіснуючім селі походить із 1567-го року. Наперед належало гуменському панству, пізніше дакілько родинам. В Руськім всокотив ся сельскый цінтерь і каплічка, котра є на місці збуряной церькви із 1789-го року. Так само там зістав военський цінтерь із 1-ой світової войны і три домы. В середині села під цінтерьом доднесь стоїть хрест із 1955-го року. З кінця бывшего села веде доднесь камяна драга, градська, із 1865-го року, тзв. Porta Rusica.

Днесь є без згоды родаків із Руського і маїтелів земли на теріторії села зряджений Народный парк Полонины із найвысшым 5-ым ступньом охороны. На то, жебы могли люди вступити на свої фундушы, срїтнути ся на земли своїх предків, мусять мати все выбавлене поволіня. ●

Джерело знимок: www.ruske.sk

СВІТ ПІД КЫЧЕРОМ 2016

Од 25. червця/юнія т.р. до 4. липця/юлія т.р., проходить наступний, девятнадцятий уж, річник Медженародного Фольклорного Фестивалю «Світ під Кычером». Подібні як за послідніх пару років, фестиваль складат з двох части: західньої та лемківской.

Близша Русинам – лемківська част – буде зачала ся в неділю (26.06) і буде тырвала до середы (29.06). Організаторы заплянували концерты по ріжных лемківських селах і містах. То меньшы анімації, але і більшы концерты при участі запрошених гостів з заграниці. Того рока «Світ під Кычером» іде головні на краєц середньо-західньої Лемковины, а деякы ґрупы одвидят **Санкову, Бортне, Ропицю Руску і Креницю**. До найбільшого

міста на західній Лемковині – Крениці, фестиваль «Світ під Кычером» прийде парураз. Найперше (27.06) на креницьким дептаку одбуде ся похід ансамблів і концерт, дальше о ден уличны анімації по Крениці, а пак, того же дня (28.06), в Головні Пияльні вечер з лемківском культуром. Середя (29.06) то завершыня лемківской части фестивалю, зато і товды одбуде ся ґальовий концерт пн. *Лемкы іх гості для Крениці*. Неперед і Лемкы, і гості з заграниці поклонят ся Епифанови Дровянкові-Никыфорові при його памятнику на місцевым дептаку. Іщы до влонишньої едиції все єден фестивальовий ден переносил ся до

«XIX Медженародний Фольклорний Фестиваль «Світ під Кычером» того рока одвидят ґрупы з **Тайвану, Індий, Турці, Колюмбії, Сербії, Словації, Чех, Ізраїля, Росії, та Польщы**»

На знимках минулорічний фестиваль «Світ під Кычером» (фот. архів лем.фм)

Стодоловиці, Ґужын, Ґавронкы ци **Высока** проходят поєдны анімації ґруп з інчых країн світа. Парарельно до концерту в Лісци в ґміні Любін (2.07), в поблизких Заменіях, де находит ся грекокатолицка парафія св. Йоана Крестителя, одбуде ся місцевий кермеш, на котрым завитат част запрошених ансамблів в рамках тогорічної едиції фольклорного фестивалю.

XIX Медженародний Фольклорний Фестиваль «Світ під Кычером» того рока одвидят ґрупы з Тайвану, Індий, Турці, Колюмбії, Сербії, Словації, Чех, Ізраїля, Росії, та Польщы. Ансамблі, хоц по географічным місци походжыня часто презентуют і велику культуру своїх країн, час-до-часу сут представниками національных меншын в своїх державах. Простий примір, то ансамблі зо Словації, котры як не сут істо русиньскыма, то в своїх репертуарах маюť деякы нашы акценты. ●

Русинів на Пряшівску Русь, головні до села Курів бардівського окресу, де проходил ґальовий концерт. Тот рік концерты пройдуť лем на лемківським боці Карпат.

Західня, або нижньошлезска част тіж в якысий части мусит – цу того хцут, ци не хцут – быти близка Русинам. Ґальовы концерты того рока заплянуваны в **Свидниці, Волові, Рудній, Хоцянові, Лісци та Ліґниці**. Вшыткых шість місцевости і села попри них то днес єдны з найбільшых скуписк лемківской меншыны на чужыні. Особливо виріжнена є ґміна Рудна, де рік-по-рік не лем проходить ґальовий концерт на тамтышнім футбольовым пляци, але і в поблизких селах як **Орск, Нещыце,**

На знімці Марія Мачошкова на першым, історичным выступі в Рускій Бурсі
18. червця/юнія 2016 р., фот. Демко Новак.

«Уж сам ей вхід в пороги бурсы
выкликвал несподивані великій
ентузіязм публікы, долги
і горячы брава»

Марка – на СВОІМ

На ювілей 25 років од реактивації Руской Бурсы і 5 років од першой емісії радия ЛЕМ.фм пришло много гости, домашні і тоты покамарачены, котры нас знають і люблят гу нам приходити. В суботу, 18. червця/юнія 2016 р., пришла і найбарже знана в нас русиньска артистка з Пряшова – **Марія Мачошкова**. Была нас потішыти своіма піснями і зачарувати голосом.

Богдан Гамбаль
gambal@lem.fm

Уж сам ей вхід в пороги бурсы выкликвал несподивані великій ентузіязм публікы, долги і горячы брава. А чом аж так тепло было принято Лемками ей зъявляня в Горлицях? Думам, же зато, же Марія Мачошкова ест співачком легендарном. І што ей голос якысым чудом приходил раз за час, навет в правильні минулых часах запертя в обгороджєных і стережєных осібных «демо-народных» заграницях, выгумуваня з історії Русинів, боронія признавати ся, писати і голосити ся за таких, якых нас виховали і вивчыли няньове і мамы. Незіндоктринуваных і боронячых свою необмануту достоменніст. Тільки, на кілько треба, по цілій Лемковині, розходил ся ей спів завдякы радийовым реляциям высланым з Пряшова. Вельо разів стрічали сме ей на чыслєных фестивалях, ци на михалівській ватрі, лем же товды, коли сама велика Марка пришла і станула перед нами, найближе як ся лем даст, коли сме взріли, же она не зза сємох гір, лем гейбы така, як і мы самы, коли през недостасток бурсяного простору станула на піл метра перед публиком і заспівала

просто до своіх очаруваных слухачів, то было мож почути, же вартало ждати. Што сме ся в кінци діждали.

Марія Мачошкова ест легендаром на Лемковині, серед Лемків. Єй співанкы, хоц добрі вшиткы познаєме, то заєдно бы сме їх слухали, співали і тішыли ся нима. А каждый може найти тоту свою облюблену, без котрой си ани не уявлят своєю егістенці в лемківстві.

Артистка лишыла для бурсяной бібліотеки і архіву прекрасний дарунок – платню DVD з награнями своіх выступів для чехословацкой і словацкой телевізії. Дякуєме сердечні! До стрічы як найскорше. ●

Камінь філософів

Еврард д'Еспінкуез, Король Артур і його рицарі за круглим столом, 1470, джерело: вікіпедія.орг

Європейські любителі футболу в тім часі день што день чекають на змагання своїх возлюблених команд на Європейськiм чемпіонаті і їх результати. Многы при тім заживають адреналін як кібы ішло о жытя. Днесь окрім того свіг чекать на результати референдума о одході Великобританії із Европской унії. Мінімално про політків є то так само адреналін, і ту досправды іде і о жытя, мінімално о то, яку подобу буде мати жытот в Европі, кідь ся стане то, што векшына Европы не хоче, же Великобританія із Европской унії одыде. Но а Русины днесь можуть іщі чекати і результати круглого стола в Києві і його дослідкы. Лем ту не іде о жаден адреналін. Ани о жытот. О нич. І є то властно едно.

Хоць нерадо тіпую, ани в шпорті, ани інде, в тім припаді зроблю выняток. А може бы ем радо в шпорті тіповав, кібы мі шпортовы команды все перед змаганьом повіли, же ся міджі собов доїднали о тім, хто выграє. То

бы ся тіповало една радость. По прочітаню днешнього програму круглого стола, котрый організував Народный інститут стратегічных досліджінь в Києві на тему Русинство в сучасній Україні: історія, реалії і вызвы сучасности, мам чутя точно таке, як кібы за мнов пришли команды і повіли, як ся доїднали на результаті змагання. І зато пишу, же очекования результатів з того круглого стола про мене не є жадным адреналіном, бо ціл цілого круглого стола є з програму ясний. Жадне вызнаня не чекайме.

З програму ся можеме дочітати різны «інтересны» лекції, котры там днесь мали зазвучати од (кого іншого, гейже?) українських науковців. Жебы не страчати час, выберу лем ключовы слова лекцій, котры мали быти о русинстві в сучасній Україні: анексія, Крим, война, выход, дезинтеграція, грозьба, єдність, етнонім, неорусинство, технологія, різіко, автономія, сепаратізм. Самособов,

« Жебы не страчати час, выберу лем ключовы слова лекцій, котры мали быти о русинстві в сучасній Україні: анексія, Крим, война, выход, дезинтеграція, грозьба, єдність, етнонім, неорусинство, технологія, різіко, автономія, сепаратізм. Самособов, суть там і далшы слова, но тото суть слова, котры днесь в рамках лекцій мали творити векшость »

суть там і далшы слова, но тото суть слова, котры днесь в рамках лекцій мали творити векшость. Значіть, што очековати од того круглого стола? Досправды нич. Адреналін? Жаден. Вшытко по старому, як і має быти. І вшытко, што бы ся якымсь чудесным способом подарило рушати допереду позітивным способом, бы было лем мильым несподіваньом. Але зясь, не будьме аж такы оптимісты, гейже.

Мій тіп на днешні результати є ясный. Скоріше, як даякы вызнаня, буду очековати новы статі о тім, як українськы науковці потвердили, же Русины суть лем частьов українського народа, же русинство є лем політика і сепаратізм ітд. Особно бы ем порадив науковцям і інституту такы статі даремно не публікувати, бо уж досправ-

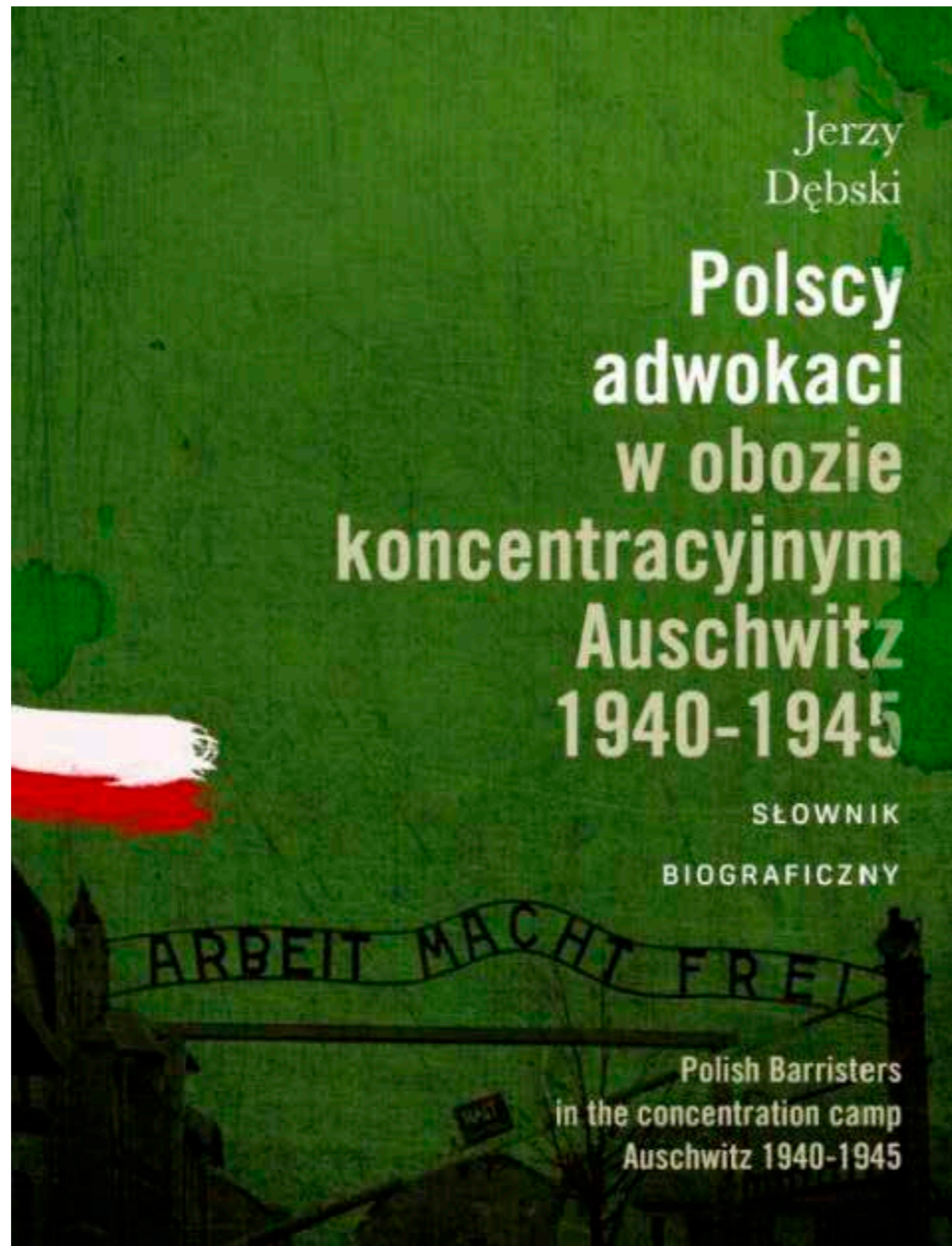
ды прийдуць до фазы, же будуть як із фіглів, котры довгы рокы бісідовали ся о совітьскых науковцях і вшыткім, што тоты науковці обявили. Але покля люблять гумор, най ся любить.

Хто чекав, же на днешнім столі появить ся якийсь камінь філософів, котрый фалат безцінної бляхы змінить на грудку золота, жьє в приповідках. Може сам зачати штудувати алхімію, но покля не хоче страчати час, най ся радше присвячать дачому розумнішому. То, же Київ не хоче вызнати Русинів, не змінить ся на єднім округлім столі, котрый подля выберу тем ани такы амбіції не мав. І то, же Русины суть народ, о тім і так не рішыть жаден округлий стіл в Києві. Не знам і зато ся звідам, же самовызначіня котрого народа ся рішыло «діскузіюв»

з тьма, котры были проти, і котрый народ собі по такій діскузії повів: добрі, та не будеме. Наше єствованя є реалітов, ці ся то дакому любить, або ніт. І робити вшыткы законны крокы ку тому, жебы Русинам свої права дала і Україна, ся будуть робити і кібы не знам якы конференції в Києві проходили з цілём пересвідчіти нас, же сьме дашто інше як думаеме.

В цілій кавзі округлого стола є інтересне дашто інше. Округлий стіл приходить два місяці по тім, што на конференції в Музею української культуры у Свіднику був приятый документ, який обявляє заключіня такы як із 50-ых років XX. столітя, же сьме Українці, наш язык є лем діалект, і же участны той конференції о тім будуть інформувати у своїх державах одповідны органы. Досправды інтересна принагода!

Р. С.: Покля ся днесь у своїм тіпованю мьлю, буде то про мене лем радость. Буде то найліпша хьба, котру ем міджі зробити. Але руку на сердце: чекате досправды дашто інше? ●

Богдан Гамбаль
gambal@lem.fm

Номери: 3.607 і 45.140 / Аушвіц

Юрій Дембскій – кустош Державного Музею Аушвіц-Біркенау, позберал біограмы юристів, котры повязаны были професийні з польськыма правничыма інституціями, судами ци приватныма канцеляриями і представил їх в выданій в 2016 р. освенцімскым музейом работі пн. *Польскы адвокаты в концентраційным лаґрі Аушвіц в роках 1940–1945.*

Окрем основных інформацій на тему роли, яку одограли польскы правники в формуваню ся II Польской Республики, та короткым омовліню окупаційного систему гітлерівських власти і окупаційных подій на польських землях вчас II Світової Войны, автор публікації переходит до аналізуваня соціо-історичных концепцій признаваня XX столітя як феномену зъявліня ся нацизму і нероздільні повязаного з ним систему гітлерівських (і інчых) концентраційных лаґрів як проявів архетипу зла. Дослідник споминат за *Медалийонами Софії Налковской*, што тоту долю *люде людяма приправили*, лем серед жертв тоталітаризму нашли ся люде ріжних народів, етнічных ґруп і рас, нацийом панів были лем выбраны.

В принципах творців систему німецьких лаґрів ішло о фізичну екстермінацію поневоленых, в припадку правників тіж о їх диференціяцію з огляду на скоршу професийну діяльність. За роки 1940-1945 до К-Л Аушвіц депортувано 384-ох польських правників. Спосеред них 339-ох записаных было як Полякы, 35-ох польськыма Жыдамы, 8-ох Українцями, а двох Лемками. Коли бы тоту ґрупу точнійше характеризувати то 204-ох (53%) з них было адвокатами (в тым єден Лемко), 30-ох судцями, 7-ох прокураторами і 8-ох нотаріями (в тым єден Лемко). Остатні 135-ох вязнів было представителями інчых професий – державныма, самоупрядовыма і банковыма урядниками, учителями і інспекторами. Єден, окрем правничой професії, был записаний як православний теолоґ.

В третій части публікації автор выокремлят спосеред поневоленых юристів тых, котры записаны были як члены інчых непольських наций. Памятати треба, што в II Польській Республіці жыло 30% нацийональных меншын.

Перед II Світовом Войном в Польщы было такой 10% жыдівского населіня. В Аушвіц поневоленых было 34-ох адвокатів і єден судця жыдівского походжыня. 30-ох з них было привезеных в польських транспортах, а 5-ох в рамках *Endlösung der Judenfrage*. На 35-ох лем єден пережыл Аушвіц.

8-ох українських правників вязненых в КЛ Аушвіц было діячами ОУН, знаныма з антипольской діяльности. Од 1939 р. коляборували они з гітлерівськыма окупантами в краківських прогітлерівських організаціях і установах. По зміні політичного курсу взглядом Українців, тоты правники были заперты найперше в краківськым арешті на Монтелюпіх, пак, медже липцьом/юлийом а листопадом/ноявембром 1942 р. были перевезены до Аушвіц. Там были приділены до ліпшых команд, мали забезпечене ліпше трактуваня як другы вязні, легшу роботу

Александр Гнатишак
(1890–1943)
был перевезенный до
КЛ Аушвиц одним з першых
транспортів 30. серпня/
августа 1940 р. де дістал
номер **3.607**.

(під стріхом), што давало більшы шансы на пережытя. Пояснят тото статистику зроблену автором, де 6-ох з вязненых пережыло лагєр.

Як пише Юрий Дембскій, національна приналежніст то часто свідомий акт признаня до окрисліня свойой достоменности. Двох правників того доказало, бо записаны остали в гітлерівских списках як члены лемківской национальной меншыны. Были то Орест і Александер Гнатишакы, бывшы вязні концетраційного лагру в Талергофі.

Молодший з них, юриста і судовий коморник – **Александер Гнатишак**, вродил ся в селі Чорне (не в селі Чырна, при Крениці, як подає автор) 26. липця/юлия 1890 р. Вязнений в Талергофі. Был при функції судового коморника при суді в Мушыні. Як подає родина, был арештуваний гітлерівцями в уличній облаті і найперше вязнений в Новым Санчы, потім в Тарнові. Єдным з першых транспортів 30. серпня/августа 1940 р. был перевезений до КЛ Аушвиц де дістал номер 3.607. Пару разів находит запис в регістрі хворых про Александра Гнатишака. Был він переносений з головного лагру до філіяльного Аушвиц III – Моновиц. Згынул по 10. жолтня/октября 1943 р. В родиных переказах повідат ся, што были на ним роблены псевдомедицны експерименты.

Орест Гнатишак был о три roky старший од своего брата. Народил ся 17. листопада/

ноябра 1887 р. в Чорным, повіт Ясло. Правничы стидіи робил наперед на віденьским університеті, а дале на лвівівским університеті ім. Франтишка I, де в 1914 р. достал диплом доктора подвійного права. Од 1914 р. вязнений в Талергофі. По великій войні был рисиньским национальным діячом і вул адукатску канцелярию в Перемышли. Найперше повязати го треба з Руском Народном Організаціом – політичном антибольшевицком партиом, од 1923 р. был членом ей совіту (заряду). Далє, як представитель Лемковины, діял в Рускій Селяньскій Організаціі, котра групувала середовиско Старорусинів. В 1933 р. был спілосновательом і председательом Лемко-Союза, русиньской організації Лемків. В тридцетых роках переіхал до Крениці і дальше вул практику юристы. Як пише автор біографіі – Орест Гнатишак был человым представником лемківского населіня.

Вчас гітлерівской окупаціи был арештуваний функціонером – KdS (Kommandeur der Sicherheitspolizei und des Sicherheitsdienstens) на краківській дистрикт в наслідстві донесіня українских националиств тісно спілпрацючых з Німцями. Сідил найперше в санецькій тюрмі, пак в Тарнові. 7. липця/юлия 1942 р. был привезений до КЛ Аушвиц транспортом з Тарнова. Назначений был номером 45.140. 13. серпня/августа 1942 р. згынул в Аушвиц.

Публикация
*Польскы адвокаты
в концентраційным
лагрі Аушвиц в роках
1940–1945* была
напечатана завдякы
підпорі Начальной
Адвокатской Рады
і Надаціі Памяти
Жертв Аушвиц-
Біркенау. Книжка
доступна в бібліотеці
Руской Бурсы
в Горлицях.

Як пояснят директор музею в Аушвиц, Петро Цивиньскій, векшына правників была увязнена в роках 1940–1942 в першій фазі функціонуваня. Засвідчат тото про надзвычайну ролю, яку концлагєр одгрывал в тым часі, служыл до тотального знищіня польских інтелектуальных і політичных елит. В тым і лемківской элиты. ●

101 РОКІВ ТОМУ в Талергофі...

27 ЧЕРВЦЯ. — Роблю список рекрутів з шестьох повітів. Феленчак приходит до нашого бараку. Приводят до порядку шість бараків, видно – для нових інтернуваных.

28 ЧЕРВЦЯ. — Вночы ліе, рано повітря свіже і чысте. Річниця смерти Фердинанда, наслідника трону. Панихіда при церкві. В О.К. розвинула ся пасія до бесід, він барз рад, кед го слухают. Повторившы пару раз свій вывід або погляд, він гварит свому слухачови: «Слухайте, адже не в тым діло!», і дале розвиват до цна адмінний погляд, на што слухаючий дае одповід: «Жаль, што ігомось вчыли ся богослова, а не юриспруденціі, были бы добрым адукатом, бо змысні оперуют софістиком». Проходит ся він переважні в єдній білій кошели, не застегненій при колнірю і не застегныма рукавами, котры перхают при каждым порушыню, хоц руки тримат він переважні в кышенях. В бесіді хоснуе выражыня: «Знате», або «Тото знате». Тот ігомось невелького росту, сивий, з червеным задертым носом был свого часу деканом на Лемковині, робил вельо добраго для народа.

29 ЧЕРВЦЯ. — Тустановскій звільнений. Ліе цюрком, не годен выставити носа. Цне ся. Овес і трава скоро роснут. Даю вырвати корін зопсутого зуба др Коллерови, котрый вырвавши го методом середніх віків, чудуе ся же корін такій долгій і гварит: «Годит ся до поміщыня в музею». З раны долго і інтенсивні текла кров, што затамувал аж др Могыльницькій. Чую ся барз ослаблений.

В 7. бараку єден захворіл на холеру. Вшыткых, што находили ся в тым бараку, озброены воякы силом превели до карантанного бараку, аж і тых – што зашли ту в гості. Качор, Андрий Карел, Копыстяньскій Роман і інчы тіж ізолюваны. Вшыткы барз ся острашыли появліньом холеры.

30 ЧЕРВЦЯ. — Пеме каву з конденсуваным молоком, бляшанка котрого коштуе корону. Парудесятеро люди іде до работы.

Приходит транспорт 30. люди з ряшівского повіту, серед котрых є пару Циганів з горлицкого повіту. Дохтор каже провести дезинфекцию 7. бараку. Доступ заборонений. Днеска понесли труну до єдного з ізолюваных бараків. Кількох рускых военноплінных втекло з лаґру; зімано іх за Грацом.

До лаґру прибыло двоох фінансовых комісарів. Повітря так чысте, же в далечыні видніют верхы Альп. 160 люди одсылают на работы, деси в околиці Відня. Пред выїздом роблят ім ревізію. Зіманых за Грацом военноплінных заперто на три тыжні до арешту

Несподівано приходит до бараку озброений варташ і кричыт: «Циммеркомендант, я беру 30 люди до робіт». Гоцкій вызначат тридцетерых, в чыслі котрых находит ся фіякрош з Крениці. Не маючы охоты іди до работы, він флегматичні винимат окраец хліба і преспойні – хоц пред хвильом полуднувал – зачынат істи. Горячого темпераменту вартовий хвачат го за гудра і дрылят з бараку за тыма, што вышли. О годину фіякрош вертат ся назад. Втюк. Вшыткым взагалі і нікому особливі повідат: «В горячій воді купаний тот вартовий. Адже я лем прекусити дакус хліба ем хтіл, а він так неделикатні зо мною поступил!» Потім кладе ся спати з одчутьом выполненого обовязку і спокійні засыплят.

1 ЛИПЦЯ. — Єден хворий на холеру уж вмер. В бараку находит ся іщы четверо хворых. 15-ий барак докладні дезинфекуют. Войсковы власти наказуют явити ся до асентерунку молодежи од 18 до 24 років. Комісія мало кого одмітуе і записуе до воячкы такой 250 осіб.

О. Сенік, Теодор Мохнацкій, др Сьокало, Иван Андрейко, Димитрий Вислоцкій, Теодор Дуркот, Стеранка зо сестром, Йоанна Дуркот, Гнатишака – Гавриіл і Теодор, Трохановскій Мефодий – народний учитель з Крениці і інчы одсланы під конвойом шестьох жолнірів на суд до Відня. О. Зарицкій, о. Андрийшын та і вшыткы священники в лаґрі отримали право одправляти богослужыня.

На грядках, помедже капуста жінкы садят шалату. Вариме «мокка-кофе» і пеме з конденсуваным молоком. Др Коллер так ідеальні вырвал мі корін зуба, же опухло мі праве око, зверху і внутрі пащека, болят ясна. Комісія выявила здібныма до войсковоы службы 207 спосеред 250 рекрутів і казала ім присігати на вірніст австрийскому престолови – в малорускым, польскым і румуньскым языках.

2 ЛИПЦЯ. — Вночы іде дощ. Болото, што го не обыйти. Мужчыны од 24 до 30 років повинни стати пред войсковом комісіей. Примушуют іти не лем, для приміру, Юрия Полошыновича і Євстахія Макара і інчых світскых, але духовных, аж і протоєреів.

3 ЛИПЦЯ. — О 8. годині ввечер, коли мы уж клали ся спати, пришли жолніры і взяли Івана Вислоцкого, Михала Перегінця і парудесятьох рускых студентів з інчых бараків, в чыслі котрых находили ся Роман Макар і Генсьорскій; заперли іх, як ся потім выявило, на єдну ніч в арешті – без поданя причыны.

ТЕОФІЛЬ КУРИЛЛО

Дневник Лемка з Талергофу

(Лемківскій Річник 2004, з великоруского языка перевел Теофіл Трохановскій)

Події в найблизшым тыжні:

1

27.-29.06.2016

«Світ під Кычером» – фестиваль, малопольска част Уличны анімації і концерты, Крениця

27.06.2016

«Світ під Кычером» – фестиваль, малопольска част Анімації і концерт, Сельській дім, Бортне

3

28.06.2016

«Світ під Кычером» – фестиваль, малопольска част Анімації і концерт, Сельській дім, Ропиця Руска

2

5

30.06.2016

«Церкви – ровером через Лемковину» – конец выставки Церков свв. Космы і Даміана, Бортне

В лемківській церкви свв. Космы і Даміана, яка тепер являт ся одділом Музею Дворы Карваціанів і Гладышів в Горлицях, кінчыт ся експозиция знімок в рамках выставки «Церкви – ровером через Лемковину», котрой автором єст Каміль Палюшек.

6

01.07.2016

Концерт Ансамблю «Надія» Парк Шпротавско-го Дому Культуры, Шпротава, 21.00 год.

8

01.07.2016

«Світ під Кычером» – фестиваль, нижньошлезска част Уличны анімації і концерты – Лігниця, Явор, Мерчыці, Орск, Нещыці, Студзьонкы, Гыжын, Гавронкы, Высоке, Рудна

9

02.07.2016

«Світ під Кычером» – фестиваль, нижньошлезска част Уличны анімації і концерты, Хоцянів, Лісец, Замениці

11

03.07.2016

«Світ під Кычером» – фестиваль, нижньошлезска част Уличны анімації і концерты в Лігниці

12

03.07.2016

Родинний Табір – початок Завадка Рыманівска

Родинний Табір то тыжньова подія, яку організує Товаришыня Карпатка і є то оферта творчого выпочынку для цілої родины. Тогорічна едіция буде проходила в днях 3.-9. липця/юлия.

7

01.-03.07.2016

26. Стріча родаків села Руске Хотар села Руске, 15.00 год.

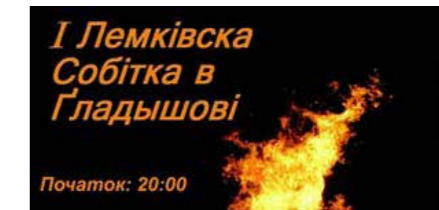

10

02.07.2016

I Лемківска Собітка Лемківска Едукаційна Загорода, Гладышів, 20.00 год.

По такой сорокох роках в Гладышові зас буде розпалений традиційний собітковий оген. Більше інформацій – Лем.ФМ+ #14 і www.lem.fm.

4

30.06.2016

Фільмовий конкурс «Забыткома́нія» – конец зголошынь

До 30. червця/юния 2016 р. тырват друга едіция фільмового конкурсу «Забыткома́нія», організувано-го Народовым Інститутом Дідицтва во спілпрацы з Польскым Інститутом Фільмовой Штукы. Того рока головном темом сут Памятныкы Історії, зато участныкы мают нагоду, жебы познати ближе важны місця історії, які находят ся коло них.

Скоропис

Демко Трохановскій
demko@lem.fm

з засвіченим прапором «русинів Закарпаття» на Стад Велодром (Stade Vélodrome) во французьким портовим місті Марсиля, де в минулым тыжни грала наша Польша з Україном. Результат того мечу єст знаний, зато неє што ся ту розписувати, але цікавий єст опис той надприродной події. Наголовковий прапор «русинів Закарпаття» то в статі уж «триколог з гербом Закарпаття». Поясняме, же русиньскы сепаратисты, плачены Москвом в рублях, котры сут на знимці, тримали прапор вшиткых Русинів (не лем підкарпатських вель закарпатських), а на ним вміщений герб з карпатським медведьом. Нич русиньскій медвід был перевзятий через анектувану Сталіном в 1945 р. при помочы українських комуністів днешню закарпатську област України, дорбых понад двадцет років наперед был емблемом Підкарпатской Руси, котра входила в состав меджевоєнной Чехословацкой Республики. Зато проблем з рубрики Фотофакт українського порталу лишає невирішеним, звідуячы – што тримали в руках описуваны герої?

З причини вшиткых футбольовых скандалів з участю русиньських сепаратистів, оплачаних в рублях, не стерпіл Національний Інститут Стратегічних Досліджень з Кйова, оснований президентом України в 1992 р. – т.є. 47 років по анексії Підкарпатской Руси і о рік по невизнаним доднес референдум в справі статусу закарпатской области в рамках України – і зорганізувал поважну конференцію, котру назвал «округлым столом» в обшыри сучасных русиньських проблемів, ачий тых в європейським контексті. Мало бы значыти, же занимали ся не лем тыма Русинами в Україні, што їх неє і николи не было, але і тыма, што Русинами были, сут і будут, бо жыют в цивілізованих державах світа. Цікаве, якы стратегічны досліджыня національного українського інституту мож довести в декотрых выступлінях, з котрых приведу лем три: «Неорусинство на Закарпатті як латентний фактор дезінтеграційної загрози єдності українського етнонаціонального простору», «Неорусинство як технологія», «Актуалізація русинського питання в Закарпатті та за його межами в контексті анексії АР Крим і війни на сході України». Вершына успіхів совітского підходу до науки. Іщы єм їх не встиг одслухати, але по наголовках стрілям, же зачынают ся од слів: «Как сказал товарищ Ленин...».

Початком минулого тыжня словацкы медіи, а за нима польскы, подали, же помедже Бардийовом і Пряшовом, а точно – при селі Раславиці, хтоси виділ, ачий награл, свобідні ходячого кыця. То лем так лагідні назване, понеже кыцьо може быти велич коцуром, а не якысым там дикым котом (*Felis silvestris*), або карпатським рысьом (*Lynx lynx carpathica*). То ачий пума (*Puma concolor*), або і тигр (дакотрий з родини *Panthera*). Эксперты, обзираючи відео, одраз потвердили, же тото страшыло мусит быти не од нас. На дикого ката і рыся – за мале. Відеозапис планно вирішат, якого розміру мала бы быти тота мачка, бо награна кыця проходила ся мінімально 300 метрів од нагрюваючого, але поєдны медіи уж збільшыли єй высокіст од 70 см до гідні понадметрового звіряте. Незалежні од того, місцевы сідят дома, а службы обіцяли зімати того пумо-тигра. Лем же, де в нашій географічній зоні найти пропорційную до його розмірів мыш?

Іманя свобідно ходячых котів, кед бы дахто хотіл, може быти спортом. Може оне даколи войде до спису олімпійських дисциплін. Нич гу тому дійде, останме при барже традиційных видах спорту. Горячка Евро 2016 вошла в найбарже розпалений момент. Хто мал одпасти зо змагань – тот одпал. Хто не стрілил ани єден голя – тот не стрілил. Іщы неєден одпаде і не стрілит голя. То іщы не скандаль, лем – просто – спорт. Зато правдивых скандалів во Франції не бракує. Трава на стадіонах здає ся так здоптана і спасена, як бы місяц перед чемпіонатом пасли ся на ній тисячы волошських овец, котры в давных часах спасли такой цілы Карпаты. Спасити спасену траву може єй лем тотальне спасіння реченыма уцями і заступліня новом травом, або треба буде ждати на отаву. Дальшы скандалі – некультурне захованя декотрых фанів, котрых французска поліція зімала уж понад 300. Єдны – «за родіну», другы – против «родіні», треті – [тяжко повісти; дохторы бесідуют, же буде мож з нима побесідувати о тыжден, як вытерезвіют].

О найбільшым скандалі розписували ся українськы интернетовы порталі, напр. goloskarpat.info (в роздлі ФОТОФАКТ!), котрий «в мережі Фейсбук» нашол знимку

ЛЕМКО

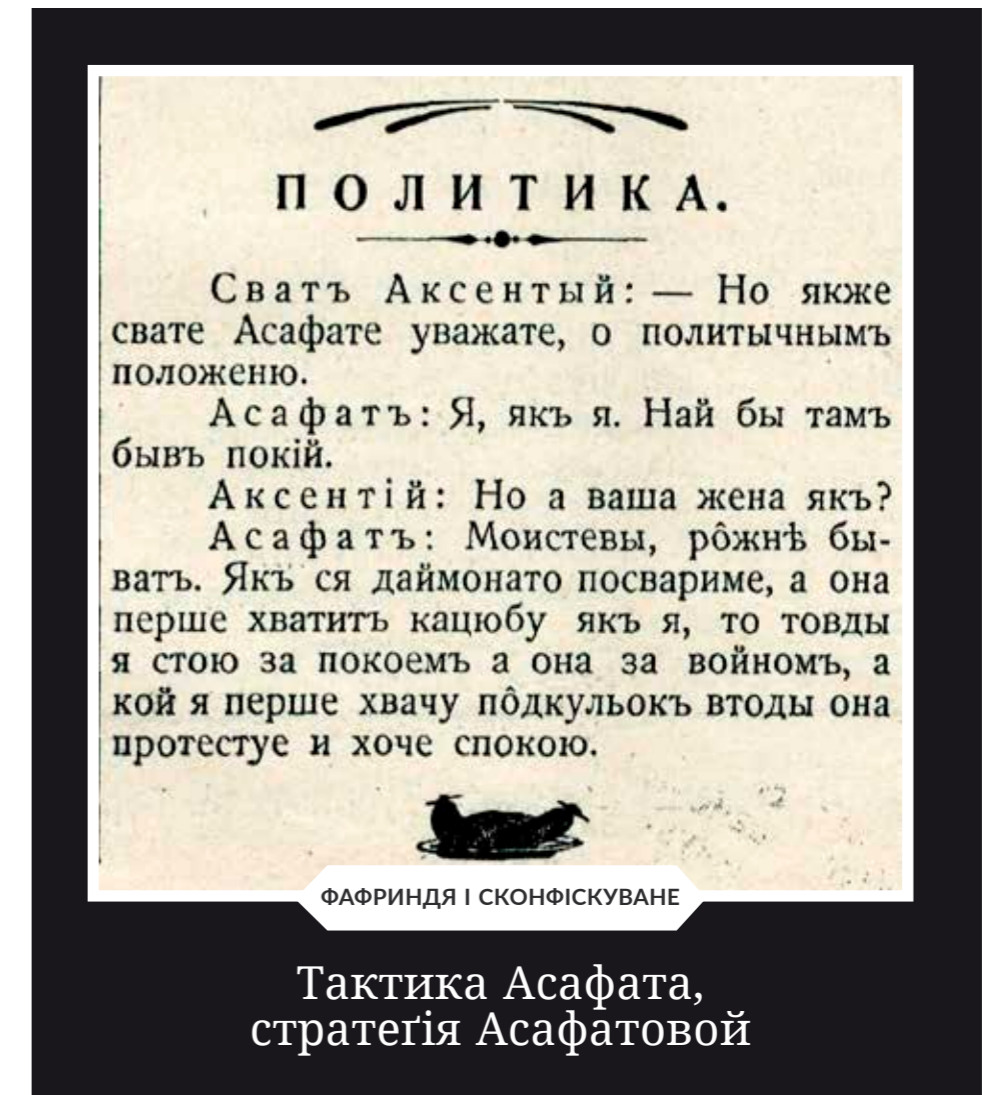
ГАЗЕТА ДЛЯ НАРОДА.
надаваная на языкѣ, приближенномъ до лемковскаго говора.

«ЛЕМКО» – газета для народа – ч. 22-23 за 1913 р. пояснят принципы военных стратегій, хоснуваних ріжными формациями Карпаторусского Збройного Рамени.

До утведжыня свого політичного значыня єдны преферуют кацюбы, другы підкілки. Не вадит, же скорше оба рамена были приятельско послітуваны, з любово притуляны, аж і цілуваны.

Так то в жытїю. Політичне положыня каждый хоче мати значуче, а того не мож нияк ся добити мирными сособами.

Чуйте ся поклепаны по хырбеті підредакциейом Фафринді. Мы свідомы свого політичного невеликого значыня і нияк нас тото не трапит.

Богдан Гамбаль
gambal@lem.fm

